

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس	عمومی
محسن اصغری - مریم شمیرانی - سید جمال طباطبایی نژاد - محسن فدایی - کاظم کاظمی - الهام محمدی - امیرمحمد مردانیا - مرتضی منشاری - حسن وسکری، منتخب از کتاب زرد	فارسی	
فائزه کشاورزبان - سید محمدعلی مرتضوی - رضا معصومی - فاطمه منصورخاکی - مجید همایی، منتخب از کتاب زرد	عربی، زبان قرآن	
محبوبه ابتسام - امین اسدیان پور - محمد آقاصالح - محمد رضایی بقا - وحیده کاغذی - مرتضی محسنی کبیر - منتخب از کتاب زرد	دین و زندگی	
میرحسین زاهدی - محمد رحیمی نصرآبادی، منتخب از کتاب زرد	زبان انگلیسی	

نام طراحان	نام درس	اختصاصی
محمد بحیرایی، لیلا حاجی علیا، کورش داودی، نیکو دکامین، امیر زراندوز، مهسا عفتی، زهرا محمدی، منتخب از کتاب زرد	ریاضی و آمار (۳)	
سید جمال طباطبایی نژاد، عارفه سادات طباطبایی نژاد، کاظم کاظمی، حمید محدثی، فاطمه میرناصری، منتخب از کتاب زرد	علوم و فنون ادبی (۳)	
درویشعلی ابراهیمی، صادق پاسکه، سیدمحمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، مهدی نیکزاد، منتخب از کتاب زرد	عربی زبان قرآن (۳)	
سیدعلیرضا احمدی، مریم بوستان، محمدعلی خطیبی بایگی، فاطمه سخایی، آزاده میرزایی، میلاد هوشیار، بهروز یحیی، منتخب از کتاب زرد	تاریخ (۳) و جغرافیا (۳)	
کامران اله مرادی، آرتنا بیدقی، مبیناسادات تاجیک، پارسا حبیبی، ارغوان عبدالملکی، مهسا عفتی، محمدابراهیم مازنی، منتخب از کتاب زرد	جامعه‌شناسی (۳)	
موسی اکبری، فاطمه سادات شریف‌زاده، صدرا فاطمی، منتخب از کتاب زرد	فلسفه	

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار
فارسی	الهام محمدی	الهام محمدی	مرتضی منشاری
عربی، زبان قرآن	فاطمه منصورخاکی	فاطمه منصورخاکی	درویشعلی ابراهیمی - سیدمحمدعلی مرتضوی
دین و زندگی	امین اسدیان پور - سیداحسان هندی	محمد آقاصالح	محمد رضایی بقا - سکینه گلشنی
زبان انگلیسی	سپیده عرب	سپیده عرب	محدثه مرآتی
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	فاطمه فهیمیان
علوم و فنون ادبی (۳)	فرهاد علی نژاد، حمید محدثی	فرهاد علی نژاد، حمید محدثی	مرتضی منشاری
عربی زبان قرآن (۳)	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	محمدابراهیم مازنی
جغرافیا	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدابراهیم مازنی
جامعه‌شناسی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	زهرا دامیار
فلسفه	کیمیا طهماسبی	کیمیا طهماسبی	فرهاد علی نژاد

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، الهام محمدی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهرا دامیار (اختصاصی)، معصومه شاعری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: فاطمه رسولی نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی)
حروف چین و صفحه‌آرا	لیلا عظیمی (اختصاصی)، فاطمه عظیمی (عمومی)
ناظر چاپ	رضا سعدآبادی

فارسی (۳)

۱-

(مرجع شمیرانی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۲: «۲»: خصال: خوبی‌ها

گزینه ۳: «۳»: باسق: بلند، بالیده

گزینه ۴: «۴»: صواب: درست، پسندیده، مصلحت/ ثواب: پاداش

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲-

(مسن و سگری - ساری)

بیت «الف»: روح فرا/ بیت «د»: ستوران

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۳-

(سیریمال طباطبایی نژاد)

در گزینه ۴: «۴»، «آتش بقا» تشبیه است اما بیت اغراق ندارد.

مفهوم ساده بیت این است: «تا مرگ فرا نرسیده است، به فکر توشه آخرت باش.»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «۱»: ایهام: «هوا» دو معنا دارد: ۱- فضا ۲- عشق و محبت / «ذره شیفته است.» استعاره

گزینه ۲: «۲»: «خندنگ» (درختی است با چوب سخت) در این بیت مجاز از «تیر» /

«به خون خفتن دل» کنایه از «غمگین و زخمی شدن دل»

گزینه ۳: «۳»: «داغ عشق»: تشبیه/ واج آرای: تکرار مصوت (-)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۴-

(الهام مسمدی)

«فی حقیقه العشق» از شهاب‌الدین سهروردی

(فارسی ۳، تاریخ ادبیات، صفحه ۵۲)

۵-

(امیرممد مرادزیا - مشهور)

ارجمند: مسند / راستی: نهاد

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «۱»: «حقیقه لعل» متمم است و «مرورید» نقش مفعول را دارد.

گزینه ۳: «۳»: «هر کسی» نهاد و «ویران» مسند است.

گزینه ۴: «۴»: «همت» مفعول و «نوسفر» مسند است.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۵۵)

۶-

(مسن اصغری)

گزینه ۳: «۳»: سرانجام واقعیت تلخ: سرانجام (هسته)، واقعیت (وابسته هسته)

مضاف‌الیه، تلخ (وابسته وابسته) صفت مضاف‌الیه / پایان همه راه‌ها: پایان (هسته)،

همه (وابسته وابسته) صفت مضاف‌الیه، راه‌ها (وابسته هسته) مضاف‌الیه

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «۱»: حقیقت اغراق آمیز آرمان‌های بشر: حقیقت (هسته)، اغراق آمیز (وابسته

هسته) صفت، آرمان‌ها (وابسته هسته) مضاف‌الیه، بشر (وابسته وابسته) مضاف‌الیه

مضاف‌الیه / وجود پهلوانان خیالی: وجود (هسته)، پهلوانان (وابسته هسته)، خیالی

(وابسته وابسته) صفت مضاف‌الیه

گزینه ۲: «۲»: سرچشمه این فتنه: سرچشمه (هسته)، این (وابسته وابسته) صفت

مضاف‌الیه، فتنه (وابسته هسته) مضاف‌الیه/ دوران پادشاهی او: دوران (هسته)،

پادشاهی (وابسته هسته) مضاف‌الیه، او (وابسته وابسته) مضاف‌الیه مضاف‌الیه

گزینه ۴: «۴»: روح دلاور ناکام: روح (هسته)، دلاور (وابسته هسته) مضاف‌الیه، ناکام

(وابسته وابسته) صفت مضاف‌الیه/ مقاله استاد ادبیات: مقاله (هسته)، استاد (وابسته

هسته) مضاف‌الیه، ادبیات (وابسته وابسته) مضاف‌الیه مضاف‌الیه

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۷-

(مرتضی منشاری - اریزل)

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به داشتن همت عالی برای رسیدن به هدف اشاره

شده است، اما در گزینه «۳» می‌گوید که هر کس همت عالی داشته باشد کمتر به

آرزوی می‌رسد. (فارسی ۳، مفهومی، مشابه صفحه ۲۸)

۸-

(مسن غزالی - شیراز)

مفهوم مشترک ابیات «الف»، «د» و بیت صورت سؤال، راه رسیدن به عشق ترک خود و

نفی خود و ترک تعلقات است.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۲۲)

۹-

(کاظم کاظمی)

مفهوم مشترک مصرع دوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»: عزت و ذلت

انسان‌ها تحت اراده خداوند است.

مفاهیم سایر ابیات:

گزینه «۱»: [روزگار] با گروهی دوست و با گروهی دشمن است و دوستی و دشمنی‌اش

ثبات ندارد.

گزینه «۲»: با لطف و عنایت خداوند، انسان‌ها سعادتمند و معروف می‌شوند.

گزینه «۴»: خداوند طبایع انسان‌ها را متفاوت آفریده است.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۱۰)

۱۰-

(مرجع شمیرانی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۳» این است که محرمی پیدا نمی‌شود

که اسرار ما را دریابد؛ پس بهتر است، سکوت کنیم.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: چون سرمستم نمی‌توانم حسن محبوب را شرح دهم.

گزینه «۲»: سخنان سنجیده را بشنو و فرد بیهوده‌گوی را خاموش کن.

گزینه «۴»: اندیشه من قدرت درک عظمت او را ندارد.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۴۷)

کتاب زرد

۱۱-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)
معنای سه واژه نادرست آمده است که معانی درست آن‌ها عبارت‌اند از:
کزند: اسی که رنگ آن میان زرد و بور باشد. / مباحث: افتخار، سرافرازی / طبلسان:
نوعی ردا

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۱۲-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)
املاي درست واژه: قضا ← غزا (جنگ)

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۱۳-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)
بیت د: تشبیه (دل پرشکن ما، زلف شب قدر است.) / بیت ج: چشم جهان: استعاره /
بیت ه: اغراق: بردباری و مقاومت ما از کوه هم بیش تر است. / بیت الف: تلمیح: اشاره
به آتش طور که راهنمای حضرت موسی (ع) بود. / بیت ب: پارادوکس، بی کلهی، کلاه
گوشه ماست.

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۱۴-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)
مشبه: رنگ زمین و طبع زمان / مشبه‌به: رخ و دم / ادات تشبیه: چون / وجه شبه: ندارد.

وجه شبه در سایر ابیات:

گزینۀ «۱»: به پیچ و تاب افتادن

گزینۀ «۳»: ناله داشتن

گزینۀ «۴»: مشهور و شب‌نشین بودن

(فارسی ۳، آرایه، صفحه ۵۶)

۱۵-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: فعل «است» از پایان بیت، به قرینۀ لفظی حذف شده است: گوید بکش که
مال سبیل است و جان فدا [است].

گزینۀ «۲»: فعل «است» در مصراع دوم به قرینۀ معنوی حذف شده است: چه ارمغانی
به (بهرتر) از این [است] که تو خویشتن بیایی.

گزینۀ «۴»: فعل «است» در مصراع دوم به قرینۀ معنوی، حذف شده است: نیکبخت آن
[است] که تو در هر دو جهانش باشی.

توجه: در مصراع دوم بیت گزینۀ «۳» با وجود صفت تفضیلی «به = بهتر» هیچ فعلی
حذف نشده است: به (بهرتر) از سعدی شیرازی سخن نگوید.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۱۶-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: صواب

گزینۀ «۳»: سمن

گزینۀ «۴»: اثیر (روان، روح)، عسیر (دشوار، سخت)

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۵)

۱۷-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

مفهوم کلی عبارت سؤال و گزینۀ «۳»، از مشکلی بیرون آمدن و دوباره گرفتار شدن است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: اگر یوسفان و زیبارویان من در چاه زمین بسته نبودند من چشمه‌های خون
از رگ‌های زمین می‌گشودم.

گزینۀ «۲»: اگر دشمن من چاه بکند که من در آن چاه گرفتار شوم، آن چاه کننده ابتدا
خودش گرفتار خواهد شد.

گزینۀ «۴»: ای کسی که تو با ظلم و ستم خویش چاه می‌کنی، چاه را برای خودت می‌کنی.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۶۲)

۱۸-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

گوینده در بیت صورت سؤال معتقد است، چون خداوند منزّه از چگونگی و بی‌نشان
است، قابل توصیف نیست ولی در گزینۀ «۱» می‌گوید که دهان تو از غایت کوچکی
«نیست» است و قابل توصیف نیست. تنها وقتی که سخن بگویی می‌فهمم که لب و
دهان داری.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: این حالت قابل‌وصف نیست، چون هنگام توصیف قلم می‌شکند و کاغذ از هم می‌درد.

گزینۀ «۳»: خداوند را با صفات زمانه توصیف نکن که در این صورت زمانه را توصیف
کرده‌ای نه خدا را.

گزینۀ «۴»: نمی‌توان خوبی او را وصف کرد، زیرا هر چه شرح بدهم باز هم کم است.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۱۳)

۱۹-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

مفهوم «تحمل سختی‌های راه عشق» به‌طور مشترک در بیت صورت سؤال و ابیات
گزینۀ‌های «۱»، «۳» و «۴» وجود دارد، اما شاعر در بیت گزینۀ «۲» از دوری و هجران و
اندوه حاصل از آن می‌نالد.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۲۰)

۲۰-

کتاب زرد عمومی دوازدهم)

مفهوم بیت صورت سؤال، فدا کردن جان در راه عشق است و از گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»
نیز همین مفهوم برداشت می‌شود. در گزینۀ «۱» می‌گوید که جان انسان بدون عشق به
معشوق نمی‌رسد.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۵۳)

عربی زبان قرآن ۳

۲۱-

(فاطمه منصورفالی)

«إِنَّ» همانا، قطعاً، بی‌گمان، بی‌شک / «لَذُو فَضْلٍ»: دارای بخشش است / «عَلَى النَّاسِ»: بر مردم / «وَلَكِنَّ»: ولی، اما / «أَكْثَرَ النَّاسِ»: بیش‌تر مردم / «لَا يَشْكُرُونَ»: سپاسگزاری نمی‌کنند

(ترجمه)

۲۲-

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«لَا تَسْتَوُوا»: دشنام ندهید (رد گزینه ۴) / «لِلنَّاسِ»: مردم / «فَتَكْتَسِبُوا»: که کسب می‌کنید (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «الْعِدَاةَ»: دشمنی (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۲۳-

(مفید همایی)

«أَتَحْتَبِنَ»: «آیا دوست داری» / «أَنْ تَزُورِي»: «که زیارت کنی» / «زَمِيلَاتِكَ الصَّالِحَاتِ»: «همکاران شایسته‌ات، همکلاسی‌های شایسته‌ات»

(ترجمه)

۲۴-

(رضا معصومی)

«تَمَرٌ»: می‌گذرد / «ذُكْرِيَانِي»: خاطراتم / «أَمَامَ»: برابر / «غِيُونِي»: چشمانم / «مَعَ أَنْي»: با این که من / «تَحَمَّلْتُ»: تحمل کردم / «الكَثِيرِ مِنَ الْأَلَامِ»: بسیاری از دردها

(ترجمه)

۲۵-

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «من از گناهانم می‌ترسم و به خدا امیدوارم، چرا که او امید من را قطع نمی‌کند!»

گزینه ۲: «پدرم! دختر کوچکت را کنارت بنشان و با او صحبت کن!»

گزینه ۴: «دانشته‌ام که هیچ خبری در هم‌نشینی با نادان نیست!»

(ترجمه)

۲۶-

(فاطمه منصورفالی)

«ای انسان»: «آیها انسان، یا انسان» / «داروی تو در توست»: «داؤک فیک» / «تو بدان نمی‌نگری»: «أنت لا تنظر إليه» / «درد تو از توست»: «داؤک منک» / «تو آن را احساس نمی‌کنی»: «أنت لا تشعر به»

(تعریب)

۲۷-

(فاطمه منصورفالی)

در گزینه ۴: «حال به کار نرفته است. «كَأَسَاءَ» مفعول و «زُجَّاجِيًّا» صفت آن است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «مَتَأَخَّرًا» حال است.

گزینه ۲: «مُهَاجِرَةً» حال است.

گزینه ۳: «بَاكِبِينَ» حال است.

(حال)

۲۸-

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

حال نقشی است که عموماً با حذف آن، جمله کامل و بدون نقص باقی می‌ماند. اگر «یتعبد» در جای خالی قرار بگیرد، «متواضعاً» می‌تواند حال باشد. (ترجمه عبارت: همانا مؤمن با فروتنی عبادت می‌کند)

(حال)

۲۹-

(مفید همایی)

در گزینه ۲، از حروف مشبهة بالفعل نیامده است. «کان» از افعال ناقصه و «أن» از حروف ناصبه (حروفی که معنای مضارع التزامی می‌سازند) برای فعل مضارع است.

(انواع جملات)

۳۰-

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «کان» به معنی «بود» از افعال ناقصه است و معنای تشبیه ندارد.

گزینه ۲: «أن» برای ایجاد ارتباط بین جملات می‌آید.

گزینه ۴: «لا» از نوع نفی فعل مضارع است.

(انواع جملات)

کتاب زرد

۳۱-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

«يُؤَخِّدُ»: (فعل مضارع مجهول) پیدا می‌شود / «فِي أَكْثَرِ الْجِبَالِ»: در بیشتر کوه‌ها / «مَلْجَأٍ»: پناهگاهی / «لِكُلِّ رِيضِيٍّ»: برای هر ورزشکاری / «يَضَعُنَّ عَلَيَّ ...»: از ... بالا رود / «فَمِمَّا الْمُرْتَفِعَةِ»: قلّه‌های بلند آن‌ها

(ترجمه)

۳۲-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه درست عبارت: شاید انسان ارزش تندرستی را پیش از بیماری بفهمد!

(ترجمه)

۳۳-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

«المُسَابَقَةُ» مصدر باب مفاعلة و بر وزن «مُفَاعَلَةٌ» است، پس به صورت «المُسَابَقَةُ» قرائت می‌شود.

(حرکت گذاری)

۳۴-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

در گزینه «۴» آمده است که: «نامیدی حالتی است که انسان در آن احساس یأس می‌کند!» که چنین چیزی براساس واقعیت درست است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «رَجُلٌ عضو از اعضای بدن انسان است و به قلب دوم مشهور است و جمع آن «رِجَالٌ» می‌باشد» در اینجا جمع کلمه «رَجُلٌ: پا»، «رِجَالٌ» نمی‌شود، بلکه جمع آن «أَرْجُلٌ» می‌باشد. «رِجَالٌ: مردان» جمع کلمه «رَجُلٌ: مرد» است. گزینه «۲»: «قَلَّةٌ پایین‌ترین نقطه کوه‌ها است و جمع آن «قِمَمٌ» است»، چنین چیزی نادرست است؛ چرا که قله بالاترین نقطه کوه است، نه پایین‌ترین نقطه آن. گزینه «۳»: «إِنْ یکی از حروف مشبّهة بالفعل می‌باشد که کنار آن ارتباط میان دو جمله است!» که چنین چیزی نادرست است؛ چرا که «إِنْ» (با فتح همزه) ارتباط میان دو جمله را برقرار می‌کند و «إِنْ» جمله بعد از خود را تأکید می‌کند.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

غار حراء در کوه نور قرار دارد، که به خاطر ظهور نورهای پیامبری در آن بدین اسم نامیده شده است. آن جا وحی برای نخستین بار بر پیامبر (ص) نازل شد. ارتفاع قله‌اش به ۶۲۴ متر می‌رسد و از جهت شمال شرقی در فاصله ۴ کیلومتری مکه مکرمه قرار دارد، و سرازیری کوه، برای زائران، در صعود از آن، دشواری ایجاد می‌کند که دیدن غار را برای برخی سخت می‌سازد، مانند کهن‌سالانی که نمی‌توانند مسیر صعود (از کوه) را به اتمام برسانند. غار در فاصله ۲۰ متری از قله کوه قرار دارد، و ورود به آن تنها با خم کردن سر امکان‌پذیر است؛ شایان ذکر است که دیدن مکه مکرمه از بالای کوه نور، ممکن است. اکنون غار، محل بازدید برای حاجیانی به شمار می‌رود که در مقابل ورودی آن، برای پیشی‌گرفتن در وارد شدن ازدحام می‌نمایند. صعود به قله کوه نور تقریباً ۳۰ دقیقه طول می‌کشد که بر حسب توان حاجی و سلامتی‌اش متفاوت است!

۳۵-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

با توجه به ترجمه متن، درمی‌یابیم که گزینه «۲» (توصیف غار حراء)، عنوانی مناسب برای آن است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «مکان‌های مقدس در سفر حج» عنوان مناسبی برای متن نیست. گزینه «۳»: «نازل شدن وحی بر پیامبر (ص)» عنوان مناسبی برای متن نیست. گزینه «۴»: «سختی‌ها برای رسیدن به قله کوه نور» عنوان مناسبی برای متن نیست.

(درک مطلب)

۳۶-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

در متن دلیل نامگذاری کوه نور بیان شده، اما در مورد نامگذاری غار حراء صحبتی نشده است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «سالخورگان نمی‌توانند به غار حراء صعود کنند» درست است. گزینه «۳»: «حاجیان از بالای کوه نور مکه مکرمه را می‌بینند» درست است. گزینه «۴»: «غار حراء یکی از مکان‌های مقدسی است که حاجیان آن را زیارت می‌کنند» درست است.

(درک مطلب)

۳۷-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

در متن گفته شده که ارتفاع قله کوه نور ۶۲۴ متر است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: در متن، در مورد «زدحام حاجیان در مکه مکرمه» سخنی گفته نشده است. گزینه «۲»: در متن، در مورد «نزول نخستین سوره قرآن» سخنی گفته نشده است. گزینه «۴»: در متن، در مورد «لزوم سلامتی حاجیان در سفرشان» سخنی گفته نشده است.

(درک مطلب)

۳۸-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «مجهول، فاعله محذوف» نادرست است. گزینه «۳»: «تَفَعَّلَ» نادرست است. گزینه «۴»: «خیر» نادرست است.

(تفلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۹-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: «مجرد ثلاثی، فعل و فاعل» نادرست است. گزینه «۳»: «مجهول» نادرست است. گزینه «۴»: «مصدره: تمکین، مجهول، مفعوله «اللَّخُولُ»» نادرست است.

(تفلیل صرفی و محل اعرابی)

۴۰-

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «مضاف الیه» نادرست است. گزینه «۲»: «مؤنث، معرفة بالعلمیة، مضاف الیه...» نادرست است. گزینه «۴»: «من مصدر مزید ثلاثی، نكرة» نادرست است.

(تفلیل صرفی و محل اعرابی)

دین و زندگی (۳)

۴۱-

(ویدیه کافری)

قرآن کریم در مورد کسی که هوای نفس را معبود خود گرفت، خطاب به پیامبر (ص) می فرماید: «أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا».

(دین و زندگی (۳)، درس ۳، صفحه ۳۳۳)

۴۲-

(مهمم رضایی بقا)

از آنجا که خداوند، تنها مالک جهان است (توحید در مالکیت)، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست (توحید در ولایت).

پس علّیت ولایت الهی که در آیه «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ» تأکید شده است، مالکیت است که در آیه «وَإِلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» آمده است. ولایت به عنوان نتیجه حاصله، به مفهوم حق تصرف و تغییر به طور انحصاری برای خداست.

(دین و زندگی (۳)، درس ۲، صفحه ۱۹)

۴۳-

(مرتضی مفسنی کبیر)

خالقیت خداوند از واحد بودن (اصل توحید) نشأت می گیرد: «قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ؛ بگو خالق همه چیز خداست و او یکتای مقتدر است.» انسانی که به توحید عملی در بُعد فردی آراسته شده است، می کوشد تمایلات درونی و تصمیمها و فعالیت های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد.

(دین و زندگی (۳)، درس های ۲ و ۳، صفحه های ۱۹ و ۲۰ و ۳۲)

۴۴-

(مهمم رضایی بقا)

بیت مذکور، به پادشاه های وصف نشدنی اخلاص و رسیدن به سلطه از راه بندگی خالصانه خدا اشاره دارد. (سلطانت کنند)
از جمله این پادشاه های وصف نشدنی، دیدار محبوب حقیقی و (لقاءالله) تقرب به پیشگاه خداست.

(دین و زندگی (۳)، درس ۴، صفحه های ۳۹ و ۵۰)

۴۵-

(مهمم رضایی بقا)

با نگاهی دقیق، درمی یابیم که هر ساعت از عمر ما با دهها امتحان الهی همراه است و شکست یا پیروزی ما لحظه به لحظه (مداوم) در پرونده اعمال ثبت (مکتوب) می گردد. قرآن کریم خطای برخی از مردم را رها دانستن خود از امتحان الهی می داند و می فرماید: «أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ»؛ «آیا مردم می پندارند رها می شوند؛ همین که گویند ایمان آوردیم و آزمایش نمی شوند.» و پندار آزموده نشدن را منتفی می داند.

(دین و زندگی (۳)، درس ۶، صفحه های ۷۱ و ۷۶)

۴۶-

(مهمم رضایی بقا)

حضرت زینب (س) در خطبه ای در شام در برابر یزید، فرمود: ای یزید، آیا گمان برده ای حال که جای جای زمین و آفاق آسمان را بر ما گرفتی و بستی و ما چونان کنیزان رانده شدیم، مایه خواری ما و موجب کرامت توست و حکایت از عظمت جایگاه تو دارد، که این چنین باد در بینی انداخته ای، و برق شادی و سرور از دیدگانت می جهد؟! اندکی آرام گیر، مگر سخن خدای را فراموش کرده ای که فرمود: «آنان که کافر شدند تصور نکنند که اگر به آنان مهلت می دهیم، (این مهلت) به نفع آن ها است، فقط به این خاطر به آنان مهلت می دهیم تا بر گناهان خود بیفزایند. برای آنان عذاب خوارکننده خواهد بود.»

(دین و زندگی (۳)، درس ۶، صفحه ۸۰)

۴۷-

(مهمم رضایی بقا)

با توجه به ترجمه حدیث حضرت علی (ع): «هیچ چیزی را مشاهده نکردم مگر اینکه خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم». قبل از پیدایش چیزی، خدا را دیدن، بیانگر نیازمندی به خدا در پیدایش است و بعد از نابودی یک چیز، خدا را دیدن، بیانگر نیازمندی به خدا در بقا است. به طور کلی رؤیت خدا در جهان هستی و مشهود بودن او را بابا طاهر این گونه بیان می دارد:

«به صحرا بنگرم، صحرا تو بینم / به دریا بنگرم، دریا تو بینم»

(دین و زندگی (۳)، درس ۱، صفحه های ۱۱ و ۱۲)

۴۸-

(مهمم آقاصالح)

انسان موحد، چون پیرو فرمان های خداوند است (خدا را اطاعت کنید)، شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است و در برابر آن، فرد غیر موحد (مشرک) درونی ناآرام دارد؛ زیرا از یک سو هوای نفسانی وی، هر روز خواسته جدیدی جلوی او می گذارد و عبارت قرآنی «يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ» مؤید آن است.

(دین و زندگی (۳)، درس ۳، صفحه های ۳۳ و ۳۴)

۴۹-

(معبوه ابتسام)

افزایش خودشناسی - افزایش بیشتر فقر و نیاز به خدا - افزایش عبودیت و بندگی

(دین و زندگی (۳)، درس ۱، صفحه ۱۰)

۵۰-

(امین اسرئیل پور)

به ترتیب مفاهیم دچار تردید شدن مربوط به تفکر و تصمیم، دریغ و افسوس مرتبط با احساس پشیمانی و خود را مستحق مجازات دانستن ناظر بر مسئولیت پذیری از شواهد وجود اختیار در انسان هستند.

(دین و زندگی (۳)، درس ۵، صفحه ۵۶)

کتاب زرد

۵۶- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
امام صادق (ع) در ادامه حدیث می‌فرماید: «... این همان است که خداوند فرموده: سنستدرجهم من حیث لا یعلمون»
(دین و زندگی (۳)، درس ۶، صفحه‌های ۷۲ و ۷۹)

۵۷- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
شخصی که به نیاز دائمی و لحظه‌به‌لحظه خود به خداوند که در بیت «ما همه شیران ولی شیر علم / حمله‌مان از باد باشد دم به دم» نیز بیان شده است آگاه باشد (معرفت به خود)، رابطه‌اش با خدا را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. برای همین است که پیامبر گرمای ما، با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذارد نکند: «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا؛ خدایا مرا چشم به هم زدن به خودم وا مگذار.»
(دین و زندگی (۳)، درس ۱، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۵۸- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
اختیار انسان یک تقدیر الهی است. وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست. به عبارت دیگر خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری تا زمانی که ما به انجام دادن فعلی اراده نکرده‌ایم، آن فعل انجام نمی‌گیرد. در عین حال وجود ما، اراده و عملی که از ما سر می‌زند، همگی وابسته به اراده خداوند است. یعنی اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافاتی ندارد.
(دین و زندگی (۳)، درس ۵، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۴)

۵۹- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
امام علی (ع) می‌فرماید: «خدای من! مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی.» بنابراین آیه شریفه «ان اعدونی هذا صراط مستقیم» با اشاره به بندگی خدا به نهایت عزت اشاره دارد و پذیرفتن خداوند به عنوان «پروردگار (رب)» که مؤید توحید در ربوبیت است، بیانگر بالاترین افتخار است.
(دین و زندگی (۳)، درس‌های ۲ و ۴، صفحه‌های ۱۸، ۲۰ و ۴۳)

۶۰- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
برای یک انسان موحد جهان معنای خاص خود را دارد، او هیچ حادثه‌ای را در عالم بی‌حکمت نمی‌داند گرچه حکمتش را نداند. گزینۀ یک به نحوه زندگی او مربوط می‌شود، نه نگاه او به عالم.
(دین و زندگی (۳)، درس ۳، صفحه ۳۲)

۵۱- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
به علت آن‌که بت‌ها اختیار سود و زیان خود را ندارند، نمی‌توانند ولی و سرپرست باشند.

(دین و زندگی (۳)، درس ۲، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۵۲- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان‌ها در روابطمان با خدا، خود، خلقت و دیگران تأثیر بسزایی دارد. وصول آسان‌تر به هدف و فراهم کردن اسباب از سوی خدا با سنت توفیق یا امداد خاص ارتباط دارد.
(دین و زندگی (۳)، درس ۶، صفحه‌های ۷۴ و ۷۷)

۵۳- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
این‌که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه اول مشکل به نظر می‌آید اما هدفی قابل دسترس است. اگر قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد.
(دین و زندگی (۳)، درس ۱، صفحه ۱۲)

۵۴- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
حسن فعلی: کار به درستی و به همان صورت که خدا فرمان داده است انجام شود.
حسن فاعلی: انجام‌دهنده کار، دارای نیت الهی باشد.
گاه پیش می‌آید که انسان‌های نادان (جاهل) به تصور اینکه کار خیر می‌کنند، مرتکب گناهان بزرگ می‌شوند.
(دین و زندگی (۳)، درس ۴، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۵۵- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
حصول این اطمینان از اعتقاد به خداوند حکیم که جهان خلقت حافظ و نگهدارنده دارد که در کار او اشتباه نیست از آیه «ان الله یمسک السموات...» برداشت می‌شود.
(دین و زندگی (۳)، درس ۵، صفحه ۵۸)

زبان انگلیسی (۳)

۶۷- (ممنبر رهیمی نصر آباری)
ترجمه جمله: «کدامیک از جملات زیر سازماندهی متن را به بهترین شکل نشان می‌دهد؟»
«یک مفهوم کلی تعریف می‌شود، مثال‌هایی داده می‌شود و چندین نتیجه‌گیری انجام می‌شود.»

(درک مطلب)

۶۸- (ممنبر رهیمی نصر آباری)
ترجمه جمله: «مطالعات اولیه در مورد ویتامین‌ها نشان داد که ویتامین‌ها عوامل لازم برای رشد هستند که در مقادیر خیلی کوچک مورد نیازند.»

(درک مطلب)

۶۹- (ممنبر رهیمی نصر آباری)
ترجمه جمله: «ز متن می‌توان نتیجه‌گیری کرد که دانشمندان هنوز همه چیز را درباره ویتامین‌ها نمی‌دانند.»

(درک مطلب)

۷۰- (ممنبر رهیمی نصر آباری)
ترجمه جمله: «این متن به احتمال زیاد در کدام بخش از یک کتاب علمی پدیدار می‌شود؟»
«غذا و نیازهای انسان»

(درک مطلب)

کتاب زرد

۷۱- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
ترجمه جمله: «او احمق است. وقتی پول زیادی دارد، همه آن را خیلی سریع خرج می‌کند و بعد هیچ پولی برای غذا ندارد!»

نکته مهم درسی

با توجه به معنی جمله، باید از کلمه ربط هم پایۀ "and" استفاده کنیم.

(گرامر)

۷۲- (کتاب زرد عمومی دوازدهم)
ترجمه جمله: «این باور وجود دارد که الکساندر سلکرک یک الگو برای رابینسون کروزوئه است، اما داستان او از رمان معروف خیلی متفاوت بود.»

نکته مهم درسی

دقت کنید اصل جمله به صورت زیر بوده است:

They believe Alexander Selkirk is a model for ...

برای مجهول کردن "believe" از ساختار زیر استفاده کردیم:

«مصدر با "to" + believed + "to be" + نهاد»

(گرامر)

۶۱- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «به خاطر توجه کردن بیش از حد ضرورت به مایک، او قادر نبود که اعتماد به نفسش را افزایش دهد.»

(۱) علاقه‌مند کردن

(۲) وقف کردن

(۳) کاهش دادن

(۴) افزایش دادن

(واژگان)

۶۲- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «ترسان اما لبخندزنان، ماریا توسط پدرش نجات یافت و خودش را در آغوش او که عاشقانه بغلش کرده بود، یافت.»

(۱) عاشقانه

(۲) به‌ندرت

(۳) به‌طور صحیح

(۴) ماهرانه

(واژگان)

۶۳- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای متن می‌تواند «پیدا کردن محل یک کلمه در لغت‌نامه» باشد.»

(درک مطلب)

۶۴- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «کلمه "dictionary" در صفحه‌ای که کلمات راهنمای آن "delete" (حذف کردن) و "direction" (جهت) هستند، ظاهر می‌شود.»

(درک مطلب)

۶۵- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «بر اساس متن، کدامیک از جملات زیر درست است؟»
«کلمه راهنما در بالا سمت چپ اولین کلمه آن صفحه را نشان می‌دهد.»

(درک مطلب)

۶۶- (میرمسین زاهدی)
ترجمه جمله: «کلمه مشخص شده "approximate" به معنی «تقریبی و نزدیک» در پاراگراف اول به معنی "close" (نزدیک) می‌باشد.»

(درک مطلب)

-۷۳

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «وقتی به آنجا رسیدیم، همه مهمانان قبلاً رفته بودند، نرفته بودند؟»

نکته مهم درسی

زمان اصلی جمله با وجود ترکیب "had left"، نشان دهنده ماضی بعید است؛ پس با توجه به معنی جمله کافی است همین فعل را به صورت منفی (hadn't) در دنباله سؤال به کار ببریم.

(گرامر)

-۷۴

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «هنوز برای خانواده حیرت‌آور بود که چرا دختری که او عاشقش بود و قصد داشت تابستان آینده با او ازدواج کند، بدون هیچ دلیل معقولی ترکش کرد.»

نکته مهم درسی

تست در مورد کاربرد ضمیر موصولی است. اگر به معنی جمله دقت کنید، متوجه می‌شوید که اسم "the girl" نسبت به فعل "fell in love" نقش مفعولی دارد، پس ضمیر موصولی "whom" به کار می‌رود. از طرفی، عبارت "fell in love" به معنی «عاشق شدن» با حرف اضافه "with" همراه است که می‌تواند قبل از "whom" به کار رود. غلط بودن گزینه «۱» به این خاطر است که بعد از "who" اسم به کار نمی‌رود، بلکه فعل قرار می‌گیرد. گزینه «۳» نیز غلط است زیرا "that" با حرف اضافه به کار نمی‌رود. ترکیب گزینه «۴» نادرست است.

(گرامر)

-۷۵

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «معلممان مکرراً به ما یادآوری می‌کند که بدون یادقت خواندن دستورالعمل‌ها، فوراً به سؤالات پاسخ ندهیم. آن‌ها (دستورالعمل‌ها) به شما می‌گویند که چگونه مسائل را حل کنید.»

- (۱) وارد شدن، پدید آمدن
(۲) نماد چیزی بودن
(۳) فهمیدن
(۴) جست‌وجو کردن لغت

(واژگان)

-۷۶

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «اعتقاد بر این است که توانایی انسان‌ها برای فکر کردن، نوشتن و صحبت کردن مهمترین عاملی باشد که آن‌ها را از حیوانات متمایز می‌سازد.»

- (۱) به مخاطره انداختن
(۲) بهبود دادن
(۳) متمایز کردن
(۴) بزرگ‌نمایی کردن

(واژگان)

-۷۷

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «چیزهای خوب قرار نیست که همین‌طوری برای شما اتفاق بیفتند. خداوند بسیار بخشنده است، اما از شما انتظار دارد که ابتدا سهم خودتان را انجام دهید.»

- (۱) متعجب
(۲) تنها، مجرد
(۳) عمومی
(۴) بخشنده

(واژگان)

-۷۸

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «یک گفتار الهام‌بخش از ولتر هست (که می‌گوید): «قدردانی چیز فوق‌العاده‌ای است. آن باعث می‌شود آنچه در دیگران شگرف است، به ما نیز تعلق داشته باشد.»

- (۱) قدردانی
(۲) ترکیب
(۳) گوناگونی
(۴) راه‌حل

(واژگان)

-۷۹

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «پزشکان ابراز امیدواری می‌کنند و می‌گویند که بیماری هنوز در مرحله میانی خودش است که به این معناست که بیماری فعال نیست و اکنون به راحتی می‌تواند درمان شود.»

- (۱) پیشرفته
(۲) صلح‌آمیز
(۳) مسئول
(۴) میانی

(واژگان)

-۸۰

(کتاب زرد عمومی دوازدهم)

ترجمه جمله: «من فکر می‌کنم برای دانش‌آموزان ضروری است که فقط از کسانی که در آموزش حرفه‌ای هستند، یعنی (به عبارت دیگر) معلمان، توصیه کارشناسانه بخواهند، نه از هیچ کس دیگری.»

- (۱) ایمان، عقیده
(۲) توصیه
(۳) نتیجه
(۴) رسم، سنت

(واژگان)

پاسخنامه اختصاصی

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ریاضی و آمار (۳)

-۸۶

(کوروش داوری)

$$n(S) = 4 \times 6 = 24$$

پیشامد آن که عقربه صفحه A عدد چهار و عقربه صفحه B حداقل ۳ را نشان بدهد، با C نشان می‌دهیم و داریم:

$$C = \{(4, 3), (4, 4), (4, 5), (4, 6)\}$$

$$n(C) = 4$$

$$P(C) = \frac{4}{24} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۹ و ۲۷)

-۸۷

(امیر زرانروز)

با توجه به نمودار، میانگین برابر ۸ و انحراف معیار برابر ۴ ($12 - 8 = 4$)

$$\frac{\bar{x}}{\sigma} = \frac{8}{4} = 2$$

است. بنابراین:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

-۸۸

(امیر زرانروز)

مراحل تحلیل داده‌ها ۱- مرتب کردن داده‌ها، ۲- معیارها، ۳- نمودارها و جدول‌ها است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۸)

-۸۹

(معمد بصیرایی)

شماره هر روز یک عدد طبیعی است. بنابراین در مدل ریاضی تعداد گل زده قهرمان جام جهانی فوتبال از اولین روز، دامنه‌اش مجموعه اعداد طبیعی است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۴۶ تا ۴۸)

-۹۰

(موسا عفتی)

$$f(1) = 23, f(2) = 31, f(4) = 36$$

$$\Rightarrow \frac{f(1) + f(2)}{f(4)} = \frac{23 + 31}{36} = \frac{54}{36} = \frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۲)

-۸۱

(زهرا مسمری)

$$C(10, 3) = \binom{10}{3} = \frac{10!}{7! \times 3!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3 \times 2 \times 1} = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

-۸۲

(لیلا ماهی علیا)

برای هر سؤال دو حالت وجود دارد، پس داریم:

$$2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^5 = 32$$

توضیح نکات درسی:

اگر یک تصمیم‌گیری دارای k مرحله باشد و تعداد انتخاب‌های ممکن در هر مرحله، با هم برابر و مساوی n باشند، آن‌گاه تعداد انتخاب‌های ممکن در این تصمیم‌گیری برابر است با حاصل ضرب تعداد انتخاب‌ها در هر مرحله یعنی:

$$\underbrace{n \times n \times n \times \dots \times n}_k \text{ بار} = n^k$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

-۸۳

(نیکو دکامین)

چون A و B ناسازگارند، پس $A \cap B = \phi$ از طرفی حداقل یکی از پیشامدهای A یا B رخ دهد، یعنی $A \cup B$ رخ دهد. بنابراین:

$$n(A \cup B) = n(A) + n(B) = 5 + 7 = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۹)

-۸۴

(معمد بصیرایی)

هر فرزند پسر یا دختر است. بنابراین:

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 16$$

در دو حالتی که هر چهار فرزند پسر یا هر چهار فرزند دختر باشند، جنسیت فرزندان یکسان است. بنابراین:

$$n(A) = 12$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{2}{16} = \frac{1}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۵)

-۸۵

(معمد بصیرایی)

$$S = \{(ر, ۱), (ر, ۲), (ر, ۳), (ر, ۴), (ر, ۵), (ر, ۶), (پ, ۱), (پ, ۲), (پ, ۳), (پ, ۴), (پ, ۵), (پ, ۶)\} \Rightarrow n(S) = 12$$

$$A = \{(ر, ۲), (ر, ۴), (ر, ۶)\} \Rightarrow n(A) = 3 \Rightarrow P(A) = \frac{3}{12} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۵)

۹۶- (قارج از کشور ۹۸)
ابتدا تعداد کل حالات ممکن را به دست می آوریم:

$$12 = 4 + 8: \text{تعداد کل سیبها}$$

$$n(S) = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = \frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2} = 220$$

برای آنکه فقط دو سیب از سه سیب، سالم باشد، باید ۲ سیب سالم از ۸ سیب سالم و ۱ سیب لکه دار از ۴ سیب لکه دار انتخاب شود:

$$n(A) = \binom{8}{2} \times \binom{4}{1} = \frac{8 \times 7}{2} \times 4 = 112$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{112}{220} = \frac{28}{55}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

۹۷- (سراسری ۹۷)
حرف S همواره در رمز قرار دارد پس از بین ۵ حرف دیگر ۳ حرف انتخاب می کنیم، سپس ۴ حرف انتخاب شده ۴! جایگشت دارند، پس:

$$\binom{5}{3} \times 4! = \frac{5!}{2! \times 3!} \times 4! = 10 \times 24 = 240$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۷)

۹۸- (سراسری ۹۷)
 $A = \{2, 3, 4, 6, 8, 9\} \Rightarrow n(A) = 6$

$$n(S) = 9 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{9} = \frac{2}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۷)

۹۹- (سراسری ۹۷)
 $n(S) = 6 \times 6 = 36$

$$A = \{(1, 6), (2, 5), (3, 4), (4, 3), (5, 2), (6, 1)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 6 \Rightarrow P(A) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۷)

۱۰۰- (قارج از کشور ۹۷)
 $S = \{1, 2, 3, \dots, 20\} \Rightarrow n(S) = 20$

اعدادی از مجموعه S که زوج هستند ولی بر ۳ بخش پذیر نیستند:

$$A = \{2, 4, 8, 10, 14, 16, 20\} \Rightarrow n(A) = 7$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{7}{20} = 0.35$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۷)

۹۱- (سراسری ۹۸)
برای آنکه عدد بر ۵ بخش پذیر باشد، برای رقم یکان دو حالت وجود دارد:

$$\frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{0\}} \times \frac{3}{\{0\}} \times \frac{1}{\{0\}} = 60$$

$$\frac{4}{\{5\}} \times \frac{4}{\{5\}} \times \frac{3}{\{5\}} \times \frac{1}{\{5\}} = 48$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 60 + 48 = 108$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۹۲- (سراسری ۹۸)
سکه ۲ حالت و تاس ۶ حالت دارد. بنابراین طبق اصل ضرب داریم:

$$n(S) = 2 \times 6 = 12$$

$$A = \{(2, 3), (3, 6)\} \Rightarrow n(A) = 2$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2}{12} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

۹۳- (سراسری ۹۸)

$$n(S) = \binom{3+4}{2} = \binom{7}{2} = \frac{7!}{2! \times 5!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{2! \times 5!} = 21$$

اگر A پیشامد آن باشد که ۲ مهره خارج شده هم رنگ باشند، یعنی دو مهره سفید یا دو مهره سیاه باشند، خواهیم داشت:

$$n(A) = \binom{4}{2} + \binom{3}{2} = \frac{4 \times 3 \times 2!}{2! \times 2!} + \frac{3 \times 2!}{2!} = 9$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{9}{21} = \frac{3}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

۹۴- (قارج از کشور ۹۸)

برای آنکه عدد فرد باشد، رقم یکان باید یکی از ارقام ۱ یا ۷ باشد. چون تکرار ارقام مجاز نیست، پس:

$$\frac{5}{\{1, 7\}} \times \frac{4}{\{1, 7\}} \times \frac{3}{\{1, 7\}} \times \frac{2}{\{1, 7\}} = 240$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۹۵- (قارج از کشور ۹۸)

تعداد کل حالات ممکن برابر است با: $n(S) = 6 \times 6 = 36$
از احتمال متمم استفاده می کنیم یعنی ابتدا احتمال آنکه مجموع دو عدد رو شده مساوی ۱۰ یا بزرگتر از ۱۰ باشد را حساب می کنیم.

A: پیشامد آنکه مجموع دو عدد ۱۰ یا ۱۱ یا ۱۲ باشد و A' پیشامد آنکه مجموع دو عدد رو شده کمتر از ۱۰ باشد.

$$A = \{(6, 6), (5, 6), (6, 5), (4, 6), (6, 4), (5, 5)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 6 \Rightarrow P(A) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

$$\Rightarrow P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{1}{6} = \frac{5}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۰۱-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: میرزا آقا تبریزی نخستین نمایش‌نامه‌های فارسی را نگاشت.

گزینه «۲»: تأسیس چاپ‌خانه در زمان فتحعلی‌شاه رخ داد.

گزینه «۳»: اهمیت تحقیقات ادبی و تاریخی در این دوره، به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نگاری، کم شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۰۲-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

در ابیات گزینه‌های «۲، ۳ و ۴» بارزترین شاخصه زبان شعر عصر بیداری یعنی «سادگی و روانی» دیده می‌شود اما این ویژگی در بیت گزینه «۱» دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۰۳-

(فاطمه میرناصری)

بیت گزینه «۳» به داستان رانده شدن آدم ابوالبشر (ع) از بهشت اشاره دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۰۴-

(عمیر مهرثی)

آرایه تضاد در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: پیاده و سوار

گزینه «۳»: مست و هوشیار

گزینه «۴»: یمین و یسار

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۱۰۵-

(فاطمه میرناصری)

«خال» و «خط» با «دانه» و «دام» لَفّ و نشر می‌سازند و چون به‌ترتیب نیامده‌اند، لَفّ و نشر مشوش یا نامرتب است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه ۵۷ تا ۵۹)

۱۰۶-

(عمیر مهرثی)

وزن بیت صورت سؤال: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۵)

۱۰۷-

(عمیر مهرثی)

حذف همزه در سایر ابیات:

گزینه «۱»: در هجای دوم مصراع اول و هجای ششم مصراع دوم

گزینه «۳»: در هجای چهارم مصراع دوم

گزینه «۴»: در هجای ششم مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۱۰۸-

(سیریمال طباطبایی نژاد)

دو	شی	پ	سر	می	خُر	د	ای
-	-	U	-	-	-	U	-
با	ری	ح	ری	فی	جو	ک	او
چش	مت	گ	وا	هی	می	د	هد
-	-	U	-	-	-	U	-
مس	تو	ر	دا	رد	را	ز	را

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه «۱» هجاهای دوم و دوازدهم مصراع اول، در گزینه «۲» هجای پنجم مصراع اول و در گزینه «۴» هجاهای دوم و چهارم مصراع اول، از تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند استفاده کرده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۱۰۹-

(سیریمال طباطبایی نژاد)

در این عبارت، نوگرایی و تجددطلبی در قالب گرایش به علوم و فنون جدید (کرتیکا ← نقد و انتقاد اجتماعی) مطرح شده است؛ اما عبارات دیگر گزینه‌ها به مخالفت با دین و عقاید دینی می‌پردازند و از جهات مختلف به این عقاید انتقاد می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۴۶)

۱۱۰-

(کلاطم کاطمی)

مفهوم بیت گزینه «۳»: دعا برای ممدوح موجب توفیق و کامروایی شاعر شده است.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: کارساز بودن مناجات و راز و نیاز شبانه

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۸)

(سراسری ۹۸)

-۱۱۶

ای	سا	قی	ا	زان	بیا	ش	ک	مس	تم	ک	نی	از	می
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مفعول	مفعول	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل
مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل
(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)	(فعل)

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

(سراسری ۹۸)

-۱۱۷

دا	غ	م	ح	ب	ت	س	ت	ب	س	خ	ن	ف	ر	ز	ج	ا	ن	دل
-	U	U	-	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
نیست	ست	ز	رو	ز	ن	د	گر	رو	ش	نی	این	س	را	ی	را	ی	را	دل

سایر ابیات نیز تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه دارند ولی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ندارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

(فارح از کشور ۹۸)

-۱۱۸

دز	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د
-	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
با	این	د	فر	ق	را	ه	ن	پ	ما	ید	ی	خ	د	کا	می	ی	خ	د

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

گزینه «۳»: فاعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه «۴»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

(فارح از کشور ۹۸)

-۱۱۹

تمام ابیات بر وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» بوده که در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» به ترتیب مصوت بلند آهو، جادو و مستی کوتاه تلفظ شده‌اند. اما بیت گزینه «۴» فاقد این اختیار است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

(فارح از کشور ۹۸)

-۱۲۰

ک	نون	ک	کش	تی	ی	ما	در	م	یا	ن	مو	ج	تاد
-	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
ا	گر	چه	نان	ک	م	ج	ل	ش	نا	ب	ود	غم	نیست

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

(سراسری ۹۸)

-۱۱۱

فرّخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فرّخی را شکوفا ساخت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

(سراسری ۹۸)

-۱۱۲

دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

(سراسری ۹۸)

-۱۱۳

معنای صحیح واژگان نادرست:

معمور: آباد / لف: پیچیدن / چارق: نوعی کفش با بندهای بلند /

ارغنون: نوعی ساز

(علوم و فنون ادبی (۳)، واژگان، ترکیبی)

(سراسری ۹۷)

-۱۱۴

در بیت چهارم به بیان نکات اخلاقی مانند عدم کوچک کردن خود در برابر افراد و پرهیز از طمع اشاره شده در حالی که در گزینه‌های دیگر، مفاهیمی چون «دموکراسی»، «توجه به قانون» و «توجه به وطن» دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفعول، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

(سراسری ۹۷)

-۱۱۵

بیت صورت سؤال بر وزن «مفعول مفاعلن فعولن» سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۲۶-

(سیر مفسر علی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مصدره: سَفَر» نادرست است. مصدر آن «مُسَافَرَة» است.
گزینه «۳»: «جمع سالم» نادرست است. اسم مثنی است.
گزینه «۴»: «مضاف‌إلیه و مجرور» نادرست است. مفعول (مفعول به) برای فعل «رکبا» می‌باشد.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و مغل اعرابی، صفحه ۲۶)

۱۲۷-

(سیر مفسر علی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «بِقَی» و «تَفَنی» با هم متضاد هستند.

(عربی (۳)، مفعول، ترکیبی)

۱۲۸-

(صارق پاسبک)

در گزینه‌های «۱» و «۴» از ضمیر منفصل (جدا) استفاده شده که نادرست است.

ضمیر باید به حروف مشبّه متصل شود، در گزینه «۲» خبر با اعراب منصوب (متوکلین) آمده در حالیکه خبر حروف مشبّه بالفعل مرفوع (متوکلون) است.

نکته: «إِنَّا» مخفّف (ان + نا) است.

(عربی (۳)، انواع هملاط، صفحه ۷)

۱۲۹-

(سیر مفسر علی مرتضوی)

در این گزینه، «حزیناً» حال است که بر وزن «فَعیل» است، نه «فَاعِل». دقت کنید «حافله» مفعول (مفعول به) است.

در سایر گزینه‌ها «خَاشِعِینَ، جَاهِلًا و وَاقِفِینَ» حال و بر وزن «فَاعِل» هستند.

(عربی (۳)، فال، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۳۰-

(رضا معصومی)

در این گزینه، «و هم مشتاقین» یک جمله حالیه است که به شکل جمله اسمیه ظاهر شده است، «هم» مبتدای آن است و «مشتاقین» نقش خبر را دارد، بنابراین باید مرفوع باشد و به شکل «مشتاقون» بیاید.

(عربی (۳)، فال، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

۱۲۱-

(رضا معصومی)

«الَّذینَ»: کسانی که / «أَمَنُوا»: ایمان آوردند / «عَمَلُوا الصَّالِحَاتِ»: کارهای شایسته انجام دادند / «لَا نُضِیعُ»: تباہ نمی‌کنیم / «أَجْرَ مَنْ...»: اجر (پاداش) کسی را که... / «أَحْسَنَ عَمَلًا»: نیکوکاری کرده است

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۲۰)

۱۲۲-

(مهدی نیک‌زار)

«لَا یَتَأَمَّلُ»: فکر نمی‌کند، نمی‌اندیشد / «سبب خلق الكائنات»: دلیل آفرینش موجودات / «جمالها»: زیبایی‌شان / «لَا یَتَوَكَّلُ»: توکل نمی‌کند

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۳-

(درویشعلی ابراهیمی)

«أقیم»: برپای می‌دارم / «أوتی»: می‌پردازم / «لأهین»: سست نمی‌شوم / «شاکرة»: (حال) با سپاسگزاری / «لرتی العظیم»: از پروردگار بزرگم

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: «فکر نمی‌کنم - پیکرم - بزرگی»، در گزینه «۲»: «بدون تردید - وارد کرده‌ایم - بخر» و در گزینه «۳»: «با تشویق - بازیکنان» نادرست است.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۴-

(سیر مفسر علی مرتضوی)

«بنا شود» یک فعل مجهول است و «کار» یک اسم مفرد است. فعل «به‌دنبال ... نمی‌گردد» نیز در گزینه‌های «۱» و «۳» نادرست ترجمه شده است.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۵-

(رضا معصومی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «منصوب» نادرست است.

گزینه «۲»: «مجرور» نادرست است.

گزینه «۳»: «مضاف‌إلیه» نادرست است.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و مغل اعرابی، ترکیبی)

۱۳۶- (سراسری ۹۸)
عبارت عربی می‌گوید: «تنهایی از هم‌نشین بد، بهتر است» اما بیت فارسی، دشمن دانا را از دوست نادان، بهتر و شایسته‌تر می‌داند.

(عربی (۳)، مفعول، ترکیبی)

۱۳۷- (سراسری ۹۸)
«عشرین» نادرست است، زیرا عدد ۲۰ از اعداد عقود و به صورت «عشرین» صحیح است.

توضیح نکته مهم درسی: اعداد عقود (۲۰، ۳۰، ۴۰، ۹۰...) در پایان خود، «ین» و «ن» دارند. (همواره در پایان آن‌ها علامت فتحه دیده می‌شود).

(عربی (۳)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۳۸- (فارج از کشور ۹۸)
کلمه «قادر» بر وزن فاعل، اسم فاعل از فعل ثلاثی مجرد «قَدَرَ» و اسمی مفرد، مذکر و نکره است که از لحاظ اعراب، خبر «ان» و مرفوع است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: (اسم تفضیل)، در گزینه «۲»: (من باب تفعّل) و در گزینه «۳»: (نكرة) نادرست‌اند.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و محل اعرابی، ترکیبی)

۱۳۹- (سراسری ۹۸)
«سأکتب» (خواهم نوشت) فعل آینده مثبت است، برای منفی کردن آن از «لن + فعل مضارع» استفاده می‌کنیم که بر مستقبل منفی دلالت دارد. (لن أکتب: نخواهم نوشت)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أنفقت» فعل ماضی است که با حرف «ما» منفی شده است.
گزینه «۲»: «أکتب» (بنویس) فعل امر است، در حالی که «لا تکتب» (ننویس) فعل نهی مخاطب (امر منفی) است.

گزینه «۳»: «یحاول» فعل مضارع است که با حرف «لا» منفی شده است.

(عربی (۳)، قواعد فعل، صفة ۱۴)

۱۴۰- (فارج از کشور ۹۸)
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اليوم» نادرست است، چون اسم لا نفی جنس باید نکره باشد.

گزینه «۲»: «أسوأ» نادرست است، چون خبر لا نفی جنس مرفوع است.

گزینه «۳»: «فصل» نادرست است، زیرا اسم لا نفی جنس همواره فتحه می‌گیرد.

(عربی (۳)، انواع جملات، صفة ۹)

۱۳۱- (سراسری ۹۸)
«ان»: (ادات شرط) اگر (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «سمعت»: (فعل شرط) شنیدی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «كلاماً»: سخنی را / «تعلّمه»: (جمله وصفیه) که آن را می‌دانی / «فهو تذکر»: (جواب شرط) پس آن تذکر است / «فكّر»: (فعل امر) فکر کن / «فیه»: درباره آن، در موردش

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۲- (سراسری ۹۸)
«كلّ النَّاس»: همه مردم (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «سواء»: برابر (رد سایر گزینه‌ها) / «ما هم سوى...»: جز ... نیستند / «لحم»: گوشت / «عظم»: استخوان / «عصب»: پی، عصب / «لأبّ و لأبّ»: از یک پدر و مادر، از پدر و

مادری (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «و»: (حالیه) در حالی که / «الجهال»: (جمع مکسر «الجاهل») نادانان (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «یفتخرون»: افتخار می‌کنند / «بنسبهم»: به نسب خود

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۳- (فارج از کشور ۹۸)
«لكلّ موجود»: هر موجودی دارد / «یدافع به عن نفسه»: که با آن از خود دفاع می‌کند (رد گزینه ۱) / «غریزياً»: به‌طور غریزی (رد گزینه‌های ۱، ۳ و ۴)

(۴) / «هذا السلاح»: این سلاح (رد گزینه ۱) / «فی الانسان»: در انسان (رد گزینه ۱) / «عقله»: عقلش است (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۴- (فارج از کشور ۹۸)
«لیت»: ای کاش (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یعرفون»: بدانند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أن الطالب المجتهد»: که دانشجوی (دانش آموز) کوشا (تلاشگر) / «یقدر»: می‌تواند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أن یعوّض»: جبران کند / «بالاجتهاد»: با تلاش

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۵- (سراسری ۹۸)
ترجمه صحیح عبارت: «و نجات دادن انسانی مانند این انسان، بسیار سخت‌تر است!»

«إنقاذ» مصدر باب افعال، متعدی و به معنای «نجات دادن» است، هم‌چنین «أصعب» اسم تفضیل به معنای «سخت‌تر» است.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

تاریخ (۳) و جغرافیا (۳)

۱۴۱-

(میلاد هوشیار)

میرزا محمدجعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری، که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۴۲-

(مریم بوستان)

در زمان حکومت فتحعلی شاه قاجار و پس از آنکه حاکم گرجستان خود را تحت حمایت دولت روسیه قرار داد، روس‌ها به منطقه قفقاز لشکرکشی کردند و گرجستان را تصرف نمودند. این اقدام سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۱)

۱۴۳-

(آزاده میرزایی)

در دوره صدارت امیرکبیر (میرزا تقی خان فراهانی) تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت، اما با مرگ او این تلاش‌ها پیگیری نشد.

(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۱۴۴-

(سید علیرضا احمدری)

گزینه‌های «۱» و «۲» و «۳» از دستاوردهای انقلاب مشروطه است اما گزینه «۴» به عنوان دستاورد مستقیم و بلاواسطه این انقلاب محسوب نمی‌شود.

(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

۱۴۵-

(میلاد هوشیار)

از مهم‌ترین علل بروز جنگ جهانی اول (میان متفقین و متحدین)، اختلافات مرزی و دشمنی شدید آلمان و فرانسه، مسابقه تسلیحاتی، رقابت بر سر مستعمرات و اقدام برای توسعه نفوذ و دخالت در منطقه شبه جزیره بالکان بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۱۷)

۱۴۶-

(فاطمه سفایی)

منظور از «مقر»، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲ و ۳)

۱۴۷-

(آزاده میرزایی)

سرعت گسترش شهرنشینی «قاره‌های آسیا و آفریقا» بیش از سایر نواحی جهان است. بخش عمده‌ای از رشد شهرنشینی به‌علت «مهاجرت فزاینده روستاییان به شهرها» برای دریافت دستمزد بیشتر و خدمات و تسهیلات بهتر در شهرها است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۱)

۱۴۸-

(مهمد علی فطیپی بایگی)

تشریح عبارات نادرست:

ج) طول خطوط برقی کشور، در حال حاضر، ۱۴۸ کیلومتر است.

د) ایالات متحده آمریکا دارای گسترده‌ترین و طولانی‌ترین شبکه ریلی در جهان است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل و نقل، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

۱۴۹-

(فاطمه سفایی)

در کشتی‌های رو - رو تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخدار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: کشتی‌های کانتینری

گزینه «۳»: کشتی‌های مسافری

گزینه «۴»: کشتی‌های تفریحی

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل و نقل، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۵۰-

(پرویز یحیی)

ایران قابلیت ایجاد خطوط لوله ترانزیت برای ارسال فراورده‌ها از کشوری به کشور دیگر را داراست. انتقال گاز از «ترکمنستان به افغانستان» از طریق خطوط لوله در ایران منبع درآمد برای کشور ما محسوب می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل و نقل، صفحه ۵۸)

(سراسری ۹۷)

۱۵۶-

در روستاها چشم‌اندازهای طبیعی و فضاهای باز بیشتر و گسترده‌ترند. روستاها به‌طور نسبی مکان‌هایی شناخته شده‌اند که در آن‌ها اغلب نیروهای کار به کشاورزی (فعالیت اقتصادی نوع اول) مشغول‌اند. در روستاها تعاون و همکاری بیشتر است، در شهرها نوگرایی و تغییرات اجتماعی شدیدتر است.
(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

(سراسری ۹۸)

۱۵۷-

منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.
(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

(سراسری ۹۸)

۱۵۸-

بسیاری از اطلاعاتی که امروزه با آن‌ها سروکار داریم، به‌نحوی با موقعیت مکانی ارتباط دارند. برای مثال، شهرها و روستاها، کارخانه‌ها، بناها و آثار تاریخی و ... هریک فضایی جغرافیایی را اشغال کرده‌اند و ویژگی‌هایی دارند. به عبارت دیگر، داده‌ها و اطلاعات، دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی). مجاورت ایران با مدار رأس‌السرطان یک داده «مکانی»، و افزایش شدید دمای سواحل جنوبی ایران در دوره گرم سال، یک داده «توصیفی» است.
(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۸)

(قارج از کشور ۹۸)

۱۵۹-

شکل داده‌شده، نشان‌دهنده آمایش سرزمین است. آمایش سرزمین عبارت است از سامان‌دادن و نظم‌بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح زمین. آشنایی با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و درک روابط میان آن‌ها ارتباطی با تعریف آمایش سرزمین ندارد.
(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

(قارج از کشور ۹۸)

۱۶۰-

حمل‌ونقل جاده‌ای از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه و توقف در ایستگاه‌های متعدد، انعطاف بیشتری نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد. برای رفتن به مکان‌های دورافتاده یا مناطق روستایی نیز اغلب از این شیوه استفاده می‌شود. حمل‌ونقل هوایی برای مسافت‌های طولانی مناسب است و نیاز به احداث مسیر ندارد.
(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۴۵ و ۵۵)

(سراسری ۹۸)

۱۵۱-

میرزا مهدی خان استرآبادی، مورخ دربار نادرشاه افشار، در کتاب‌های جهانگشای نادری و ذرّه نادره فتوحات نادر را شرح می‌دهد و وی را ستایش می‌کند.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

(سراسری ۹۸)

۱۵۲-

نخستین مدرسه‌های جدید را میسیونرهای اروپایی و آمریکایی در ایران تأسیس کردند.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۴)

(قارج از کشور ۹۸)

۱۵۳-

کشورهای اروپایی به ویژه روسیه، انگلیس، فرانسه و اتریش هر کدام برای کسب منافع و به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها، در امور داخلی عثمانی دخالت می‌کردند و این امر به ضعف بیشتر این امپراتوری منجر می‌شد.
(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۵)

(قارج از کشور ۹۸)

۱۵۴-

محمدعلی شاه که به دنبال مرگ مظفرالدین شاه به تخت سلطنت نشسته بود، از همان آغاز بنای ناسازگاری را با مجلس شورای ملی گذاشت.
(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۹)

(سراسری ۹۷)

۱۵۵-

از جمله روشنفکران عصر قاجار می‌توان میرزا فتحعلی خان آخوندزاده، ملکم‌خان و میرزا یوسف‌خان مستشارالدوله را نام برد.
(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۴)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۶۱-

(کامران اله مرادی)

انسان‌ها با هم زندگی می‌کنند و مجبور نیستند خودشان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایشان را تولید کنند. جهان اجتماعی، دانش عمومی را در اختیار انسان‌ها قرار می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۶۲-

(پارسا میبیدی)

گاهی در جامعه میان دانش عمومی و دانش علمی تعارض‌هایی پدید می‌آید. حل تعارض‌ها گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود. جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۶)

۱۶۳-

(مبینا سارادت تاپیک)

عبارت اول ← فواید علوم طبیعی

عبارت دوم ← فواید علوم انسانی

عبارت سوم ← فواید علوم طبیعی

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۱۶۴-

(مهمربراهیم مازنی)

با توجه به عبارت «جلوگیری از وقوع جنگ احتمالی»، قدرت پیش‌بینی آثار و پیامدهای فعالیت‌های اجتماعی انسان (اختلاف بین دو کشور) در نظر گرفته شده است. با توجه به «حل‌وفصل اختلاف‌ها بعد از ارائه دلایل»، همدلی و همراهی از طریق فهم معانی کنش‌ها نشان داده شده است. «موج انتقادات پس از بازتاب نتایج»، امکان داوری و موضع‌گیری اجتماعی را نشان می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۱۶۵-

(موسا عفتی)

- ساختار اجتماعی: ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی

- ساختار اجتماعی: چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی

- نگرش جامعه‌شناسی تبیینی: همانندسازی جامعه با پدیده‌هایی همچون ماشین، بدن انسان و ...

- آشنایی‌زدایی: دیدن موضوعات آشنا و روزمره اطراف از دید یک فرد غریبه

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۳ و ۲۹)

۱۶۶-

(پارسا میبیدی)

اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم، جامعه، واقعیتی بیرونی خواهد بود که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۱۶۷-

(ارغوان عبدالملکی)

- هر جامعه‌ای نظمی دارد، این نظم تا حد زیادی حاکم بر افراد است و به اقدامات آن‌ها شکل می‌دهد.

- نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند، همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

- تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با کنش اجتماعی پدید می‌آیند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴ و ۴۱)

۱۶۸-

(ارغوان عبدالملکی)

- نظم اجتماعی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی او دارد: قفس آهنین

- قابل فهم نبودن ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضد ارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی: استفاده از روش تجربی

- محدود شدن مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده: نادیده گرفتن معنای کنش

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۶۹-

(آزیتا پیرقی)

عبارت اول ← پیچیدگی پدیده‌های انسانی و اجتماعی

عبارت دوم ← مسئله معنا

عبارت سوم ← هویت‌زدایی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۴، ۴۵ و ۴۷)

۱۷۰-

(مهمربراهیم مازنی)

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

- نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۳، ۲۴ و ۲۷)

۱۷۱-

(سراسری ۹۸)

گاهی در جامعه، میان دانش عمومی و دانش علمی تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جامعه، برای حل این تعارض‌ها، تلاش می‌کنند. حل تعارض‌ها گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۶)

۱۷۲-

(سراسری ۹۸)

جامعه‌شناسی تبیینی: در این رویکرد، روش مطالعه پدیده‌های طبیعی و اجتماعی یکسان است (حسی و تجربی) و جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد. بنابراین برای مطالعه اعتیاد، آن را به‌عنوان یک پدیده اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی مطالعه می‌کنند و سعی در کنترل آن دارند.

جامعه‌شناسی تفسیری: در این دیدگاه بر روش تفسیری تأکید می‌شود اما همچنان علم به علوم تجربی محدود است. از این‌رو فقط امکان توصیف پدیده‌های اجتماعی وجود دارد و امکان دآوری درباره آن‌ها فراهم نیست. بنابراین برای مطالعه اعتیاد، فهم رفتار معتادان و توصیف آن‌ها را پیش می‌گیرد.

جامعه‌شناسی انتقادی: در این دیدگاه، علاوه بر روش‌های تجربی و تفسیری، سطوح دیگری از شناخت نیز به رسمیت شناخته می‌شود. بنابراین امکان دآوری ارزشی و هنجاری و عبور از وضع موجود به سوی وضعیت مطلوب فراهم است. لذا برای مطالعه پدیده اعتیاد، هم امکان فهم این پدیده وجود دارد و هم امکان دآوری ارزشی و هنجاری آن.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷، ۵۱ و ۷۸)

۱۷۳-

(سراسری ۹۸)

کنش انسان را نمی‌توان با روش تجربی تحلیل کرد، زیرا اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند ولی روش تجربی توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد. بنابراین مطالعه کنش اجتماعی فقط به روش تجربی، سه پیامد به همراه دارد: (۱) خلاقیت‌زدایی، (نادیده گرفتن اراده و خلاقیت) (۲) ارزش‌زدایی (اخلاق‌گریزی)، (۳) معنازدایی.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۷۴-

(فارج از کشور ۹۸)

کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از شناخت عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد؛ آسیب‌ها و اشکالاتی را که به شناخت عمومی راه پیدا کرده باشند، شناسایی می‌کند و قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در شناخت عمومی دفاع کند.

دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۷۵-

(فارج از کشور ۹۸)

رویکرد تبیینی: در این روش سعی می‌شود با استفاده از روش علوم طبیعی (تجربی)، پدیده‌های اجتماعی شناسایی شوند و هدف از این کار نیز پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل پدیده مورد نظر است. لذا در مطالعه طلاق به‌دنبال کنترل این پدیده هستند.

رویکرد تفسیری: وبر به‌عنوان یکی از جامعه‌شناسان تفسیری، به معنادار بودن کنش اجتماعی و لزوم فهم معنای آن تأکید کرد. لذا در این رویکرد، پدیده‌ای مثل طلاق، فهم و تفسیر می‌شود.

رویکرد انتقادی: در این رویکرد علاوه بر روش‌های تجربی و تفسیری، از سطوح دیگری از شناخت نیز استفاده می‌شود. بنابراین دآوری ارزشی و ارائه راه‌حل برای گذار به جامعه مطلوب در بین آرای اندیشمندان این رویکرد مشاهده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷، ۵۱ و ۷۸)

۱۷۶-

(فارج از کشور ۹۸)

نادیده گرفتن کنش، نادیده گرفتن ویژگی‌های آن است و پیامدهای آن، خلاقیت‌زدایی (سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها)، معنازدایی، ارزش‌زدایی (اخلاق‌گریزی) است.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۷۷-

(فارج از کشور ۹۸)

قوم‌نگاری نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است که در آن محقق به‌دنبال پرده برداشتن از معنایی است که در کنش‌ها نهفته اند. در این روش، پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره آن‌ها را دارد، زندگی می‌کند؛ خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بهتر بشناسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۱۷۸-

(سراسری ۹۷)

علوم اجتماعی، ظرفیت دآوری درباره ارزش‌ها و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با دآوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند. از سوی دیگر، علوم اجتماعی، ظرفیت دآوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را هم دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند، از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۱۷۹-

(سراسری ۹۷)

کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده‌است که بیش‌تر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده انسان محدود شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

(موسی اکبری)

۱۸۳-

تشریح سایر گزینه‌ها:

بر اساس نظریه هیوم، علیت یک امر غیر تجربی است و نمی‌توان آن را با تجربه مشاهده کرد، پس گزینه «۱» غلط است.

اصل علیت یک امر غیر عقلانی است، زیرا تجربه مبنای شناخت انسان است؛ پس گزینه «۲» غلط است و ذهن به محض مشاهده توالی میان دو پدیده رابطه علیت را نمی‌سازد. بلکه تکرار این توالی، موجب جعل رابطه علیت می‌شود. پس گزینه «۴» نیز غلط است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

(موسی اکبری)

۱۸۴-

قطعاً هر علتی لزوماً یک معلول ندارد و نیز هر علتی لزوماً بیش‌تر از یک معلول ندارد، اما آنچه که طبق این اصل مهم است سنخیت بین علت و معلول یا معلول‌هایش است اگر علتی چند معلول داشته باشد، این سنخیت بین آن‌ها یکسان باشد.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۲۱)

(موسی اکبری)

۱۸۵-

علت، آن‌گاه که وجوددهنده و هستی‌بخش است، علت تامه است و علت تامه شرط لازم و کافی برای تحقق معلول است.

هرگاه علت ناقصه موجود نباشد، حتماً معلول نیز وجود پیدا نخواهد کرد.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

(صدر فاطمی)

۱۸۶-

از نظر ارسطو، چند موجود مجرد در جهان وجود دارند که از میان آن‌ها خداوند برترین موجود مجرد در جهان است. بنابراین، اینکه گفته شود تنها یک موجود مجرد (غیرمادی) در جهان وجود دارد، از نظر ارسطو نادرست خواهد بود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۳۴، ۳۶ و ۳۷)

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

۱۸۷-

دیوید هیوم معتقد بود اساساً عقل بدون حس و تجربه نمی‌تواند شناختی حاصل کند.

(فلسفه (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۸ و ۳۵)

(صدر فاطمی)

۱۸۸-

اگر زنجیره موجود شود، به ناچار باید موجودی که خود معلول دیگری نباشد (یعنی وجود نامشروط داشته باشد)، در رأس آن قرار گیرد. بنابراین، یک زنجیره علل و معلول‌ها قطعاً باید به یک علت‌العلل ختم شود که در این صورت نامتناهی نخواهد بود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

(موسی اکبری)

۱۸۹-

- تسلسل زنجیره‌ای متشکل از علل غیرمتناهی است.

- در برهان فارابی از اصل «تقدم علت بر معلول» استفاده شده است.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۳)

(سراسری ۹۷)

۱۸۰-

جامعه‌شناسان تبیینی گمان می‌کردند که همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

با پرسش از مبانی علوم تجربی غربی، بحران معرفتی - علمی در دو بُعد ظاهر شد که بُعد اول آن افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن بود.

مسئولیت و تعهد از جمله ارزش‌هایی هستند که یک فرهنگ را در برابر فرهنگ‌های رقیب مقاوم می‌سازند. رویکردهای جبرگرایانه و غیرمسئول با از بین بردن قدرت مقاومت یک فرهنگ، زمینه نفوذ و تسلط فرهنگ بیگانگان را فراهم می‌سازند.

(جامعه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۵ و ۹۹، جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۳۰)

فلسفه دوازدهم

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

۱۸۱-

در جهان خارج، وجود هیچ‌گونه مغایرتی با ماهیت ندارد؛ چرا که اگر به مغایرت وجود و ماهیت در جهان خارج قائل باشیم نمی‌توانیم وجود واقعیات را توقع داشته باشیم و گویی در این جهان هیچ چیز امکان وجود داشتن ندارد از جمله واجب‌الوجود.

نکته: این سؤال بر اساس یک فرض محال طرح شده است که اگر ما این فرض را درست بدانیم گزینه «۱» کاملاً مغایر با آن است و دیگر گزینه‌ها هم‌سوتر با نتیجه این فرض هستند.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

(موسی اکبری)

۱۸۲-

برخی مفاهیم و اشیای ممکن‌الوجود، هنوز به وجود نیامده‌اند و در نتیجه اگر بگوییم آن چیز «هست»، قضیه‌ای صادق نساخته‌ایم؛ مثلاً درختی که قرار است از بذری که در زمین کاشته‌ایم، برآید. البته این موارد با مفاهیم ممتنع‌الوجود فرقی دارند و آن این است که قابلیت حمل مفهوم وجود به این امور در آینده که موجود شدند، وجود خواهد داشت اما این قابلیت برای مفاهیم ممتنع‌الوجود هرگز قابل تصور نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ممکن است در یک قضیه کاذب، محمول وجود را بر موضوعی ممتنع‌الوجود حمل کنیم؛ مثال: دایره مربع وجود دارد.

گزینه «۳»: مصادیق رابطه امتناعی با وجود هم متعدّدند؛ مثال: شریک‌الباری، دایره مربع و ...

گزینه «۴»: تمامی اشیایی که به ادراک حواس انسان درمی‌آیند (موجودات عالم طبیعت) جزء اشیاء ذاتاً ممکن‌الوجود هستند.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

(سراسری ۹۷)

۱۹۶-

ملاصدرا ملاک نیازمندی را در حاق واقعیت موجودات یعنی وجود آن‌ها جست‌وجو می‌کند و این‌گونه نظریه او با نظریه ابن‌سینا تمایز پیدا می‌کند.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۱۳)

(سراسری ۹۷)

۱۹۷-

تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی‌می‌برد و رابطه علیت را بنا می‌نهد.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۱۸)

(فارج از کشور ۹۷)

۱۹۸-

طبق این نظریه که تجربه را مبنای همه شناخت‌های بشر می‌داند و جز تجربه راه دیگری را برای آگاهی از جهان نمی‌پذیرد، علیت رابطه‌ای نیست که بتوان آن را از طریق تجربه و مشاهده کشف کرد.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۱۸)

(فارج از کشور ۹۷)

۱۹۹-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عدم انحراف نشان‌دهنده اصل سنخیت است.

گزینه «۲»: اصل وجوب‌بخشی علت به معلول، تخلف‌ناپذیری و حتمیت نظام هستی را اثبات می‌کند.

گزینه «۴»: پیوستگی مربوط به اصل علیت و نظام حاکم بر موجودات، مربوط به اصل سنخیت است.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۶)

(فارج از کشور ۸۸)

۲۰۰-

- جرم سقراط در دادگاه این بود که «خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد داشتند را انکار می‌کرد و از خدایی جدید سخن می‌گفت».

- یگر مورخ برجسته فلسفه یونان معتقد است استدلال واقعی بر وجود خدا، نخستین بار در آثار ارسطو یافت می‌شود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

(صدرای فاطمی)

۱۹۰-

این بیت که از نظامی گنجوی است با دیدگاه ابن‌سینا در مورد علت بقای ممکنات مرتبط است.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۴۵)

(سراسری ۹۸)

۱۹۱-

مفهوم ضلع با مفهوم دایره هیچ ارتباطی ندارد؛ بنابراین هیچ‌گاه چیزی به اسم دایره منتظم الاضلاع به وجود نخواهد آمد و ممتنع‌الوجود است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۱۰)

(سراسری ۹۸)

۱۹۲-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اصل علیت مورد انکار اعتقاد عمومی قرار نگرفته بلکه اعتقاد عمومی، علیت را ناشی از ذهن می‌داند.

گزینه «۳»: تجربه و مشاهده نمی‌تواند سخنی از وجود یا عدم وجود علیت بزند چون این اصل، عقلی می‌باشد.

گزینه «۴»: درک قانون کلی علیت به وسیله علم حصولی می‌باشد و درک مصداق اولیه علت و معلول است که به صورت حضوری و در نزد ذهن است.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۱۹)

(سراسری ۹۸)

۱۹۳-

تسلسل علل نامتناهی، یعنی آنکه معلولی یک علت داشته باشد و آن علت نیز خود معلول علتی دیگر باشد و به همین صورت تا بی‌نهایت پیش برویم.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۴۱)

(فارج از کشور ۹۷)

۱۹۴-

دلیل ضمنی ← اگر مفهوم وجود عین مفهوم ماهیت یا جزء آن بود، دیگر اثبات وجود هیچ ماهیتی به دلیل نیاز نداشت و تصور هر ماهیتی برای اثبات وجود آن کافی بود در حالی که این‌گونه نیست. مانند: سیمرغ، دیو، اژدهای سهر و ...

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه ۵)

(سراسری ۹۷)

۱۹۵-

اسناد هستی به یک چیز در قالب قضیه ای دو جزئی که موضوع آن همان چیز یا ماهیت است و محمول آن هستی و وجود است انجام می‌گیرد.

(فلسفه (۲)، مسائل پیرامون واقعیت و هستی، صفحه‌های ۳ تا ۵)